

Att forska i praktiken

Ilse Julkunen

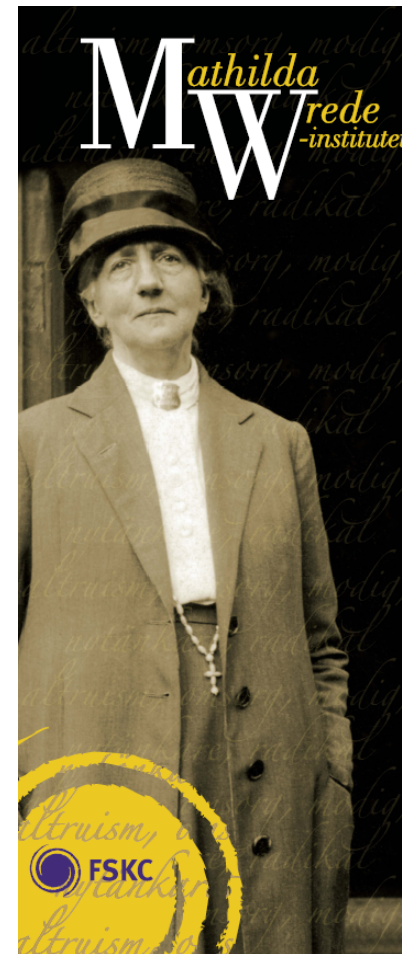
Helsingfors universitet

Mathilda Wrede institutet

HELSINKI STATEMENT ON SOCIAL WORK PRACTICE RESEARCH

- Ett exempel på den globala diskussionen om praktikforskning i socialt
- <http://blogs.helsinki.fi/practice-research-conference-2012/files/2013/06/Helsinki-Statement-Final-June-2013.doc-pdf.pdf>

*”Vi kan inte vänta på forskningsresultat
eller direktiv, ej heller stöda oss på
invanda sätt att fungera och tänka”*

Jaana Venkula (2005)

Epävarmuudesta ja
varmuudesta

Praktiken?

- Praktiken kan ses som nätverk som innefattar aktörer (såsom socialarbetare, sjukskötare, läkare och familjemedlemmar), deras handlingar och interaktioner, och alla slags resurser (såsom teorier, verktyg, modeller, tekniska produkter, normer, mål, regler och pengar) som dessa aktörer mobiliserar och utnyttjar i sina handlingar. Dessa kan omfatta olika nivåer, från mikro (vad människor säger och gör) till meso (rutiner, modeller) och makro (institutioner och samhällen) utan att man nödvändigtvis särskiljer dem, för de går ofta in i varandra (Latour 2005, Koivisto 2011). Egentligen kan man säga att de olika nivåerna är osynliga men man kommer åt dem genom handlingar.

'The science of the concrete'

Bent Flyvbjerg (2001)

- *getting close to reality* (the research is conducted close to the phenomenon studied),
- *emphasizing little things* (research studies the major in the minor),
- *looking at practical activities and knowledge in everyday situations,*
- *studying concrete cases and contexts* (methodically builds on case studies),
- *joining agency and structure* (the focus is on both actor and structure level),
- *dialoguing with a polyphony of voices* (dialogical research with no voice claiming final authority)

Praktikforskning

- Praktikforskning är en fråga om:
- en nyfikenhet inför praktiken,
- om att skapa vetenskaplig kunskap med praktiskt värde,
- om att beskriva, analysera och förklara praktiken
- och att använda denna kunskap för att utveckla praktiken.

- Detta görs genom en aktiv medverkan av berörda aktörer praktiker, ledare, beslutsfattare, planerare, servicebrukare och medborgare

Metodologin?

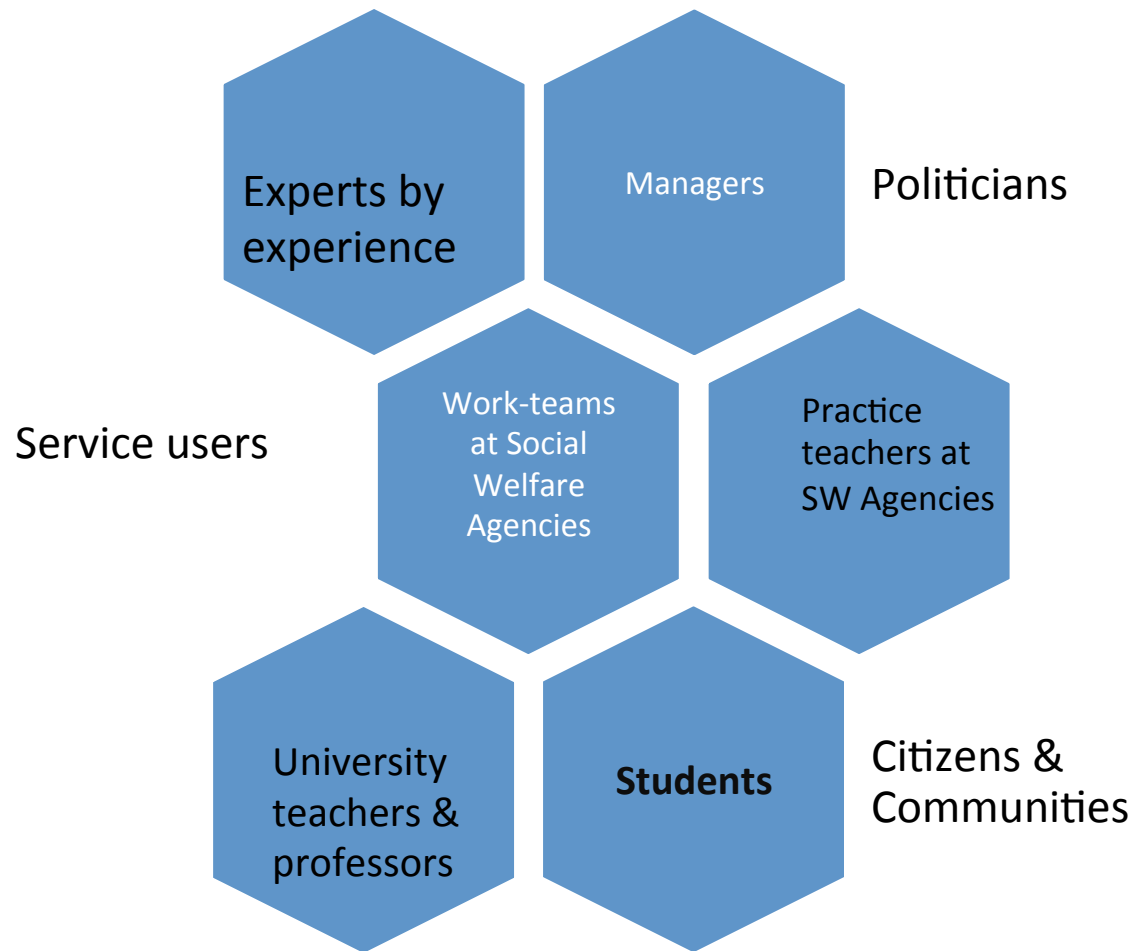
- Praktikforskning reflekterar inte en enskild filosofi eller metodologi utan närmar sig kunskap genom delade förståelser. Helt kort innefattar praktik något mera än att bara vara praktisk, vi kan finna broar mellan olika praktik traditioner och också mellan andra discipliner

‘The science of the concrete’

- Includes **dialogue** with those who are studied, with other researchers, with decision-makers and with other central actors in the field.
- Uses both practitioner and researcher frameworks.
- Findings are discussed and evaluated by a number of partners, including lay people.
- The data gathering and negotiation process takes place in various public spheres.

The Web of collaboration partners in social work practice research

Den kollektiva utvecklingszonen- samspelets betydelse

(Zone of proximal development)

- Jean Lave och Etienne Wenger (1991) säger att lärande inte är en isolerad företeelse utan måste ses som en integrerad del i människors olika aktiviteter, över tid. ***Det innebär att det finns en progressiv process där individen både är en länk i och beroende av den sociala gemenskap där lärandet äger rum.***
- ***Lärandet sker då individer i arbetsliv och i studier tillsammans utforskar, jämför och utbyter kunskaper och erfarenheter.*** Denna tolkning av begreppet "zone of proximal development" fäster tyngdpunkten vid processer av social förändring och lärande.
- Engeström talar om ***expansivt lärande*** då en mer genomgripande förändring på en organisatorisk eller en samhällelig nivå (t.ex. utveckling av nya verksamheter) sker.

Det handlar om förhandlingar

- Den danska forskaren Lars Uggerhøj (2013) har beskrivit det som en mötesplats mellan praktik och forskning som behöver förhandlas varje gång på nytt och på varje ställe eftersom verkliga förändringar kräver att många olika personer och parter deltar.
- Det centrala är att denna delaktighet finns med i alla olika forskningsfaser. Det är en betoning på växelverkan och dialog, på relationer och på en balanserad diskussion mellan olika parter som ger möjligheter för förändringar.

Betydelser skapas genom förhandling

- *Meaning rises out of a process of negotiation that combines both participation and reification*
- Betydelser skapas i en process av förhandling där både deltagande och kroppslig närvaro (erfarenheter, ryggsäcken) kombineras
 - Konkretiseringar, ibruktage av erfarenheter, konstruktioner
- Etienne Wenger 1998
Communities of Practice.
Learning, Meaning, and Identity
- Herbert Marcuse - reification

ATT VETA

- Paulo Freires (1972) ”ömsesidig medvetandegörande dialogrelationer”.
- Det var på tiden vi blev tillfrågade!”
- Citatet handlar om svårigheterna för forskaren att inse att de intervjuades erfarenheter var betydligt mer komplicerade och att hon tvingades att omstrukturera sina föreställningar om att hon som forskare och de som tidigare klienter skulle dela likartade upplevelser av Skå. Hon hade hoppats att ”En gång Skå-pojke... (1990)” skulle ge mer entydiga kunskaper om praktiken. ***Tvärtom verkade klienternas erfarenheter resultera i motsägelsefulla och obekväma kunskaper.***
- **Men** ju mer Britt Johnsson berättade om hennes tankar och slutsatser (för de intervjuade), desto mer fick hon tillbaka. Det visar på att den ömsesidiga dialogen tar inte slut efter att resultaten i forskningen formar sig.
- **För att ha betydelse för praktiken bör de dialogskapande processerna fortsätta helt ut.**

ATT FÖRSTÅ

När vi genuint försöker förstå vad andra gör och säger är vi alltid i en mellan-situation av familiäritet och främmandeskap
(Thomas Schwandt 2002, 85)

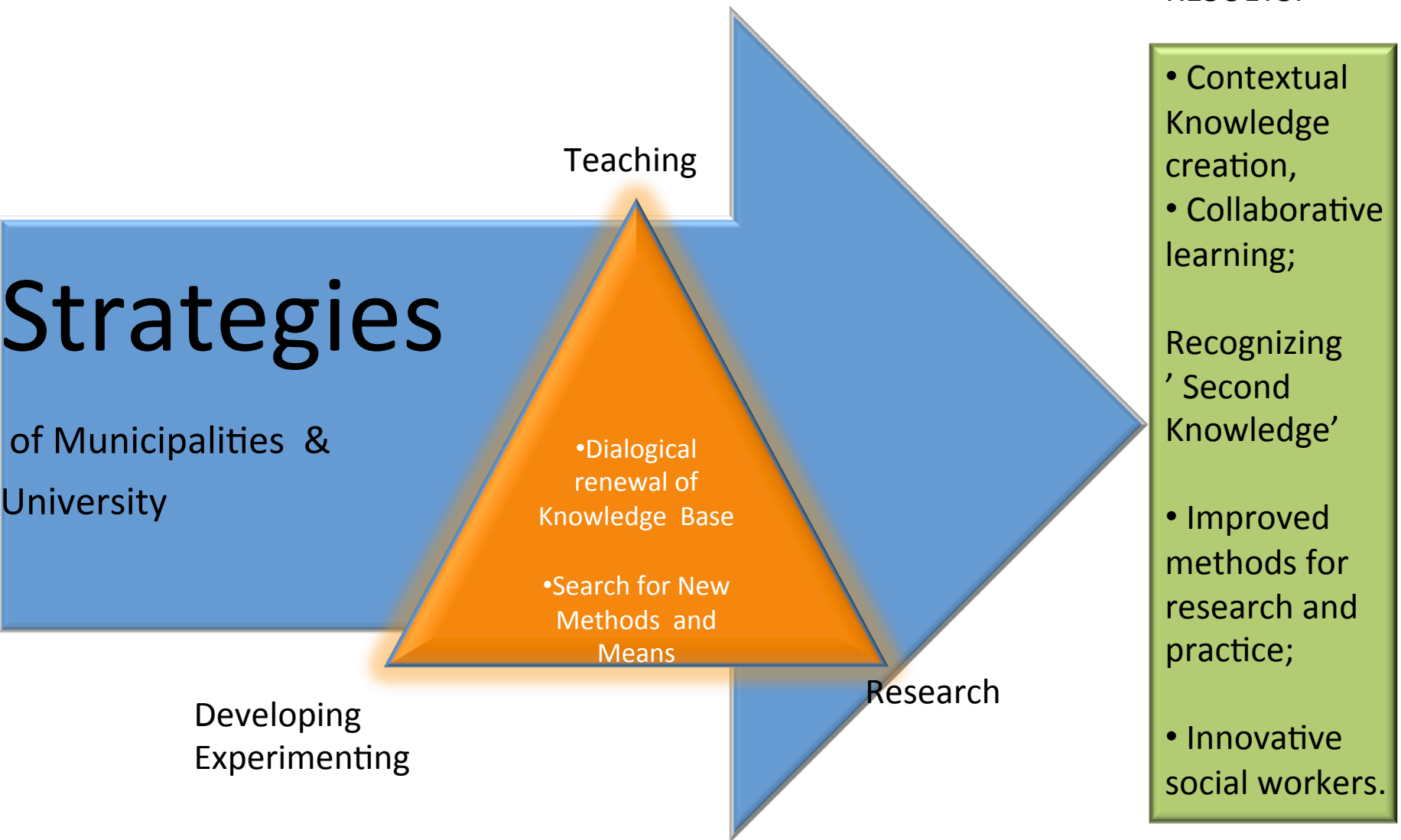
Det finns tre sätt att förstå utmanande möten:

1. Att förstå (utgår mera från sin egen synvinkel)
2. Att lyssna (utgår mera från den andras synvinkel)
3. Att söka en gemensam utgångspunkt (med möjlighet att missförstå) (John Shotter, Mönkkönen)

Handlingsförpliktelser

- Praktikforskning inte enbart är en frågan om att studera hur saker och ting blir till eller utvecklas utan också att studera hur något kan förbättras och under vilka omständigheter.
- Georg Walls (1986/2013) talar om att det är ***viktigt att människor är hemmastadda i handlingsrum***. En fråga om att forskning bör bidra med beskrivningar och analyser som människor känner sig hemmastadda med och knutna till. ***Då först uppstår handlingsförpliktelser***.

The Concept of Metropolitan PRAKSIS as knowledge practice via trialogical learning

Kunskap för vad?

1. Kunskap för handling – kunskap skall vara nyttig, söker kunskap om ett klart problem (funktionell pragmatism)
 2. Kunskap om handling – behövs kunskap om praktiken, ofta beskrivningar, oklart fenomen (referentiell pragmatism)
 3. Kunskap genom handling, handling är både en källa och ett medium, oklart fenomen och oklart problem, mer experimentell design (metodologisk pragmatism)
- Ilse Julkunen 2011 Kunskap om, för och genom handling – om praktikforskningsprocesser i socialt arbete
 - se vidare Göran Goldkuhl (Goldkuhl G (2008) What kind of pragmatism in information systems research?, *AIS SIG Prag Inaugural meeting, Paris*

Referenser

- Julkunen, Ilse (2011) Kunskap om, för och genom handling – om praktikforskningsprocesser i socialt arbete. Mikael Nygård och Fjalar Finnäs red Hälsa och välfärd i ett föränderligt samhälle – festskrift till Gunborg Jakobsson
- Julkunen, Ilse (2011) Knowledge production processes in practice research – outcomes and critical elements. *Social Work & Society*, vol 9 (1): ([urn:nbn:de:0009-11-29288](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0009-11-29288))
- Julkunen, Ilse, Åsa Rosengren, Eivor Österholm-Holmqvist, Eini Pihlajamäki. 2012. Kollaborativt lärande i levande mångprofessionella kunskapsmiljöer. *Sosiaalityön käytännönopetus liikkeessä* toim. Noora Tuohino, Anneli Pohjola, and Mari Suonio. Tampere: Juvenes Print.,178-195.
- Julkunen Ilse (2014) Praktikforskning i ett relationsperspektiv, Janus (Installationsföreläsning)
- Miettinen, Reijo, Samra-Frederichs, D. and Yanow D. (2009) Re-Turn to Practice: An Introductory Essay. *Organization Studies* 2009;30;1309.
- Schatzki, T R, Knorr-Cetina, K, Savigny E (2001) *The practice turn in contemporary theory*. Routledge: London and New York.
- Uggerhøj, Lars. 2011. “What is Practice Research in Social Work: Definitions, Barriers and Possibilities”, *Social work and Society* 9, (1): 45-59.
- Walls, Georg (1986) Kunskapsutveckling i socialt arbete – en fråga om vad då? I Georg Walls (2013) *Sosiaalityön tiedonmodostus*. Kunskapsutveckling i socialt arbete. Juhlakirja, toimittaneet Maritta Törrönen ja Marjaana Seppänen. Sosiaalityöiden laitos. Helsingin yliopisto.
- Kommande: Special Issue 2014 Practice Research Nordic Social Work Research, Erikoisnumero Janus 2015 Käytäntötutkimus